

Tuki/avustus	Hakija / Tuen saaja							Mihin			Tuki	Tuen myöntäjä		
	Maanviljelijä	Metsänomistaja (Yksityinen)	Yritys	Kunta	Yhdistys	Ojitusyhteisö	Vesioikeudellinen yhteisö	Kalatalousalue	Suunnittelu	Toteutus			Hoito	
Maatalouden ei-tuotannollinen investointituki Kosteikon perustamiseen	x				x	x	x			x		Kosteikot ja kaksitasouomat	100 % Maks. 12 000 €/ha	ELY
Maatalouden ympäristösopimus Kosteikon hoitoon	x				x		x				x	Kosteikon hoitoon	500 €/ha/vuosi	ELY
NEUVO-mautilojen neuvontajärjestelmä	x				x		x		x			Valumavesien hallintaan liittyviin kysymyksiin kuten esimerkiksi kosteikkokohteiden kartoitukseen ja suunnitteluun,	75 €/h Maks. 10 000 €/tila	ELY
Yhteinen ojitusinvestointi	x						x		x	x		Esimerkiksi valtaojien perkaus, kaivu ja padotus, putkiojien rakentaminen sekä peltoalueiden pengertäminen ja pumppaamoiden perustaminen. →suunnitelmassa näihin liittyvät ympäristötoimenpiteet.	40 % Pienin maksettava tuki 3000 €	ELY
Metsätalouden kannustejärjestelmä Metka		x							x	x		Aikaisemmin toteutuneista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen.	100 %	Metsäkeskus
Sotka-kosteikot	x	x							x			Vesilintujen poikaselinympäristöiksi soveltuvien kosteikkojen suunnitteluun.	100 %	Riistakeskus
Helmi-rahoitus									x	x	x	Soiden suojeleminen ja ennallistaminen, lintuvesien, perinnebiotooppien ja metsäisten elinympäristöjen kunnostaminen ja hoito sekä pienvesien ja rantaluonnon hoito.		
Vesien- ja merenhoidon ja vesistö-, vesitalous- ja kalataloustoimenpiteiden avustukset	x	x	x	x	x		x		x	x		Yleishyödyllisiin hankkeisiin, joiden tarkoituksena on mm. edistää vesistöjen monipuolista käyttöä ja hyvää tilaa, turvata luonnon monimuotoisuutta, vahvistaa uhanalaisten tai vaarantuneiden kalakantojen elinvoimaisuutta tai vähentää tulva- ja kuivuusriskejä. Rahoitusta voidaan myöntää esimerkiksi valuma-alueen kuormitus selvityksiin, valuma-alueen toimenpiteiden tarkempaan suunnitteluun ja toteutukseen.	Maks. 50 %	ELY
Leader-rahoitus			x	x	x		x		x	x		Rahoitus myönnetään yleishyödyllisiin kehittämis- ja investointihankkeisiin, jotka hyödyntävät ja kehittävät pienempiä tai laajempia yhteisöjä. Uutena tukimuotona on mahdollista hakea myös yleishyödyllistä ympäristö- ja ilmastoinvestointia.	80-100 %	Alueellinen Leader-ryhmä

24.03.2025

Vesienhallinnan ja -hoidon toimenpiteisiin liittyviä rahoitusmahdollisuuksia

Vesienhallintaan ja -hoitoon liittyen on tarjolla monia erilaisia rahoituslähteitä. Rahoitusmahdollisuuksista on koottu tietoa muun muassa <https://rahatpintaan.fi/> -sivustolle.

Rahoituksen hakijana eri toimenpiteille voi toimia yksittäinen maanomistaja, vesialueen omistaja, yhteisö, yritys tai yhdistys. Eri rahoitusmuotoihin liittyy usein omarahoitusosuuksia, joiden kattamiseksi kannattaa ottaa yhteyttä myös valuma-alueella toimiviin yrityksiin. Lähivesien hoito on osa vastuullista toimintaa.

Tässä tietopakettissa on esitelty erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, jotka soveltuvat vesienhallinnan ja vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen.

1. Maatalouden ei-tuotannollinen investointituki kosteikon perustamiseen

Ei-tuotannollisten investointien tukea voi hakea:

- kosteikkoihin, joita ovat pysyvästi veden osittain peittämät alueet ja jotka toimivat kiintoaineksen ja ravinteiden pidättäjänä, eliöstön elinympäristönä tai viljelymaiseman monipuolistajana
- kaksitasouomiin, joita ovat ojat tai virtavesistöt, joissa alivesiuomaa reunustaa toiselle tai molemmille puolille perustettu tulvatasanne
- turvepeltojen muuttamiseen kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi. Turvepeltoja ovat pellot, joiden muokkauskerroksen orgaanisen aineksen pitoisuus on vähintään 40 prosenttia.

Päätavoite voi olla jokin näistä kolmesta vaihtoehdosta:

- vesiensuojelu (tällöin yläpuolisen valuma-alueen peltopinta-ala vähintään 10 %, kosteikon koko vähintään 1 % yläpuolisesta valuma-alueesta)
- luonnon monimuotoisuuden edistäminen (peltoalueen välittömässä läheisyydessä)
- ilmastonmuutoksen hillintä (paksuturpeinen pelto, orgaanisen aineksen pitoisuus vähintään 40 %)

Hakijana voi olla aktiiviviljelijä, rekisteröitynyt yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö.

Vuoden 2023 alusta alkaen kosteikkosuunnitelman laadinnassa voidaan hyödyntää Neuvo-rahoitusta. Viljelijä voi saada EU-maaseuturahastosta rahoitettavaa neuvontaa 10 000 euron edestä vuosina 2023–27.

Lue lisää: <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/investoinnit/ei-tuotannolliset-investoinnit/>

24.03.2025

2. Maatalouden ympäristösopimus kosteikon hoitoon

Kosteikkojen hoitosopimus on monivaikutteisten kosteikkojen hoitoa edistävä ympäristösopimus. Sopimus edistää vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta tai kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kunkin kohteen sijainnin, laajuuden ja laadun mukaisesti. Ympäristösopimus tehdään viideksi vuodeksi.

Voit tehdä sopimuksen ja saada kosteikkojen hoitoon tukea, jos

- olet vähintään 18-vuotias
- olet viljelijä tai edustat rekisteröityä yhdistystä tai vesioikeudellista yhteisöä
- sinulla on vähintään 0,3 hehtaaria sopimukseen kelpavaa pinta-alaa.

Kosteikon hoitosopimuksen liitteeksi tarvitaan hoitosuunnitelma sekä kosteikon rakennepiirroksset. Vuoden 2023 alusta alkaen suunnitelman laadinnassa voidaan hyödyntää Neuvo-rahoitusta. Viljelijä voi saada EU-maaseuturahastosta rahoitettavaa neuvontaa 10 000 euron edestä vuosina 2023–27. Hakemus tulee toimittaa sähköisesti Vipu-palvelun kautta alueelliseen elinkeino- liikenne ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen). ELY-keskukset tiedottavat vuosittain hakuajoista.

Lue lisää: <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/kosteikkojen-hoitosopimus/>

3. NEUVO – maatilojen neuvontajärjestelmä

Neuvo -rahalla voi tilata neuvontaa, suunnitelmia, selvityksiä ja kartoituksia liittyen

- maatilan nykyaikaistamiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen
- maatilan ympäristökysymyksiin
- kasvinsuojeluun
- eläinten hyvinvointi- ja terveysasioihin
- maatilan energian käyttöön

24.03.2025

- luomutuotantoon.

Maatilat voivat halutessaan tilata neuvontaa myös valumavesien hallintaan liittyviin kysymyksiin kuten esimerkiksi kosteikkokohteiden kartoitukseen ja suunnitteluun.

Lue lisää Neuvo –rahan käyttömahdollisuuksista <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/maatilojen-neuvonta/>

4. Yhteinen ojitusinvestointi

- Yhteisellä ojitusinvestoinnilla rahoitetaan peruskuivatustoimintaa, jolla edistetään ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa
 - Esimerkiksi valtaojien perkaus, kaivu ja padotus, putkiojien rakentaminen sekä peltoalueiden pengertäminen ja pumppaamoiden perustaminen → suunnitelman tulee sisältää näihin liittyvät ympäristötoimenpiteet
- Tukea voi hakea uuden uoman tekoon tai olemassa olevan uoman peruskorjaukseen, mutta ei uoman kunnossapitoon
- Investoinnin toteuttamisella saatavan hyödyn on kohdistuttava maatalousmaahan ja vähintään kahteen (2) maatalaan
 - Hankealue ja toimenpiteet voivat kuitenkin ulottua maatalousmaan ulkopuolelle, kunhan hyöty kohdistuu maatalousmaahan
- Tukiosuus 40 %, tuen minimimäärä 3 000 €
- Tukea voivat hakea maatalousmaan osuudelle
 - Ojitusyhteisöön kuuluvat aktiiviviljelijät →tuenhakijana ojitusyhteisö
 - Yhteisestä ojituksesta sopineet aktiiviviljelijät (sopimusojitus) →tuenhakijana yksi hankkeeseen osallistuvista aktiiviviljelijöistä
 - Vuokraviljelijä voi osallistua sekä ojitusyhteisön että sopimusojituksen investointiin →kirjallinen sopimus tuenhakuun osallistumisesta sekä asiaan liittyvien vastuiden ja velvollisuuksien hoitamisesta. Hakijoiden ikä 18 v. hakuhetkellä
- Rahoitushakemukseen tulee liittää ojitussuunnitelma

24.03.2025

Lue lisää: <https://vesi.fi/aineistopankki/peruskuivatushankkeen-rahoitus/>

5. Metsätalouden kannustejärjestelmä Metka

- Metsätalouden kannustejärjestelmän eli Metkan mukaista luonnonhoidon tukea voidaan myöntää:
 - Monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin sekä metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamiseen
 - Aikaisemmin toteutuneista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen, jos toimenpiteellä on tavanomaista laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietyille aiheuttajalle.
- Metsäluonnon hoidon tukena voidaan korvata kokonaan hankkeen hyväksyttävät kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttäviin kokonaiskustannuksiin voidaan sisällyttää hankkeesta aiheutuneet suunnittelu-, työ- ja tarvikekustannukset sekä hankkeeseen liittyvät lupa- ja toimitusmaksut. (Huom. Mahdollinen puukauppatulo vähennetään tuesta!)
- Tuen myöntää Metsäkeskus. Tuki on veronalaista tuloa. Metka-tuki on tarkoitettu yksityisten maanomistajien (metsänomistajien) metsänhoidon tukemiseen.
- Metsäluonnon hoitohanke voidaan toteuttaa yhden tilan hankkeena tai useamman tilan yhteishankkeena joko hankehaun perusteella, tai maanomistajalta suoraan tulevan hankehakemuksen perusteella.

Lue lisää Metka luonnonhoitohankkeista: <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsatalouden-tuet/metka-tuet/tietoa-luonnonhoitohankkeista>

6. Sotka-kosteikot

- Suomen riistakeskuksen SOTKA-kosteikot-hankkeessa kunnostetaan kosteikkoja vesilintujen poikasille sopiviksi elinympäristöiksi. Tavoitteena on hidastaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ja turvata vesilintukantojen tulevaisuutta.
- Hanke kustantaa kohteen suunnittelun. Toteutus on järjestettävä muulla rahoituksella.
- Hanke valitsee suunniteltavat kohteet maanomistajien hakemusten perusteella.

Lue lisää <https://riista.fi/riistatalous/hoitosuunnitelmien-toimeenpano/sotka/>

7. Helmi-rahoitus

24.03.2025

Helmi-ohjelma on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma, jonka tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuutta monin eri keinoin. Ohjelmaa toteuttavat ELY-keskukset, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus sekä kunnat ja järjestöt. Toimia tehdään sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella.

Helmi-ohjelman keskeinen tavoite on tarkastella elinympäristöjä ja niiden tarvitsemia ennallistamis- ja hoitotoimia laajoina kokonaisuuksina ja usean toimijan yhteistyönä. Kunnostus- ja hoitotoimia keskitetään, jotta ne olisivat luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vaikuttavia. Ohjelmassa elinympäristöjen tilaa parannetaan suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostamalla pienvesiä ja rantaluontoa. Ohjelman toimet perustuvat maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Helmi-ohjelmassa on käynnistetty soiden ennallistamisen suunnittelu ja toteuttaminen myös yksityisten maanomistajien mailla. Esimerkiksi Metsäkeskuksen tavoitteena Helmi-ohjelmassa on suunnitella soiden ennallistamista, monitavoitteisia kosteikkoja sekä pienvesien valuma-alueita yhdessä maanomistajien kanssa. Helmi-töiden suunnittelua Metsäkeskuksessa tekevät Ville Koukkari (ville.koukkari@metsakeskus.fi) Oulusta ja Mika Tuovila (mika.tuovila@metsakeskus.fi) Kuusamosta. Toimialueena Metsäkeskuksen Helmi-työssä on tänä ja ensi vuonna pääasiassa Pohjois-Pohjanmaa, Lappi ja Kainuu.

Lue lisää: <https://ym.fi/helmi>

8. Vesien- ja merenhoidon ja vesistö-, vesitalous- ja kalataloustoimenpiteiden avustukset

Vesistökunnostushankkeisiin voi hakea vuosittain valtionavustusta ELY-keskuksista.

Avustukset vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteuttamiseen on tarkoitettu vesienhoidon toteutusta sekä vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä palveleviin hankkeisiin. Avustusta voidaan myöntää yleishyödyllisiin hankkeisiin, joiden tarkoituksena on muun muassa edistää vesistöjen monipuolista käyttöä ja hyvää tilaa, turvata luonnon monimuotoisuutta, vahvistaa uhanalaisten tai vaarantuneiden kalakantojen elinvoimaisuutta tai vähentää tulva- ja kuivuusriskejä. Rahoitusta voidaan myöntää esimerkiksi valuma-alueen kuormitus selvityksiin, valuma-alueen toimenpiteiden tarkempaan suunnitteluun ja toteutukseen.

Rahoitusta voivat hakea kunnat, kalatalousalueet, osakaskunnat, yhdistykset, yritykset sekä yksityiset ja julkiset yhteisöt.

<https://rahatpintaan.fi/rahoitus/vesien-ja-merenhoidon-ja-vesisto-ja-kalataloustoimenpiteiden-avustukset/>

24.03.2025

9. Leader-rahoitus

Vesienhoitohankkeita rahoittaa osa Leader-ryhmistä EU:n Maaseuturahaston kautta. Rahoitus myönnetään yleishyödyllisiin kehittämis- ja investointihankkeisiin, jotka hyödyttävät ja kehittävät pienempiä tai laajempia yhteisöjä. Uutena tukimuotona on mahdollista hakea myös yleishyödyllistä ympäristö- ja ilmastoinvestointia. Avustuksen määrä vaihtelee (esim. yleishyödyllinen kehittäminen 80–100 %) hankkeen kokonaiskustannuksista. Omarahoitusosuus voi koostua kokonaisuudessaan talkootyöstä. Hakijoina voivat olla esim. kunnat, yritykset, yhteisöt, rekisteröityneet yhdistykset, kalastusalueet ja osakaskunnat.

Tutustu maaseuturahaston rahoitusmahdollisuuksiin <https://maaseutu.fi/>

Löydä oman alueesi Leader-ryhmä ja tiedustele rahoitusmahdollisuuksia <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/yhteystiedot/hae-kumppanit/>

10. Luontoarvokauppa (Ekologinen kompensatio)

- Yritykset, yhteisöt ja luonnolliset henkilöt voivat kompensoida toimintansa luonnolle aiheuttamaa haittaa maksamalla luontoarvojen tuottamisesta.
- Luontoarvojen tuottamisen tapoja ovat suojelu, ennallistaminen ja luonnonhoito
- Luontoarvokauppa perustuu toimenpiteen tuottaman luonnontilan parantumisen määrittämiseen luonnonarvohehtaareina (lha).
- Maanomistaja hakee tuotetun kompensatioalueen rekisteröintiä ekologisen kompensatian rekisteriin.
- Luontoarvojen tuottaja ja ostaja sopivat korvauksesta keskenään

11. Säätiöt, erilaiset yhteistyösopimukset ja muut rahoituslähteet

Alueellasi voi toimia erilaisia säätiöitä ja muita toimijoita tai on laadittu erilaisia yhteistyösopimuksia, joiden puitteissa voi olla mahdollista saada rahoitusta vesienhallinnan ja -hoidon edistämiseen. Näistä rahoitusmahdollisuuksista voit tiedustella esimerkiksi oman alueesi vesienhoidon verkostotoimijoilta, kunnasta tai ELY-keskuksesta.

24.03.2025

Löydä oman alueesi vesienhoidon verkostotoimija

<https://www.vesi.fi/teemasivu/vesistokunnostusverkoston-toimijat/#collapse-21514935>